

Formanden: Exemplarer af de forelagte Lovforslag ville blive omdelte.

Den næste Sag paa Dagsordenen var:

Fortfættelse af anden Behandling af Forslag til Lov om Landsbypræsternes Lønning m. v."

Brig: De forskjellige Betragtninger, der kunne gjøres gjældende fra begge Sider til Fordel for de forskjellige Lovforslag, ere jo saa ofte og saa mange Gange gjentagne her i Salen, at jeg, ligesom det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds (S. N. Hansen), maa anse det for fuldstændig ørkesløst og kjedeligt, om jeg vilde forsøge at gjentage, hvad Andre isorveien have sagt, og jeg har derfor ogsaa kun forlangt Ordet for at udtale mig om min Stilling i Udvalget. Jeg staaar væsentlig paa samme Standpunkt som det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgkreds (Schjorring). Dette Spørgsmaal, om Præsterne skulle lønnes med Penge, eller om Tienden skal blive ved Kaldene, har aldrig for mig været noget Principspørgsmaal. Jeg har aldrig kunnet og kan endnu ikke se, at det, hvorledes man end afgjør dette Spørgsmaal, har nogen principiel Betydning. For mig staaer det saaledes, at hvad enten man lønner Præsten paa den ene eller den anden Maade, bliver hans Stilling baade til Menigheden og Staten den samme. Ligeoverfor Menigheden er det de frivillige Ydelsler, som give Forholdet mellem Præsten og Menigheden en særlig Stilling, men med Hensyn til den faste Løn er det fuldstændig det samme, idet det er Staten, som lønner Præsten, hvad enten det sker gennem Tiende eller gennem Penge. For mig staaer det derfor som et Spørgsmaal, der alene maa afgjøres efter Hensigtsmæssighedsgrunde, og nu kan jeg vel forstaa, at der er Mange, som finde den ene Maade hensigtsmæssigere, Andre den anden. Jeg er i det Punkt uenig med det ærede Medlem for Thisted Amts 4de Valgkreds, at jeg personlig er mere stemt for at lade Tienden blive ved Kaldene, og mine Grunde derfor ere for det Første, at Tienden dog er et Baand mellem Menigheden og Præsten. I det man betaler sin Tiende direkte til Præsten, fremstiller det sig klart for Bevidstheden, at man faar noget Bederlag derfor, men betaler man Tienden ind i Statskassen, er det en almindelig Ydelse, uden at det der træder frem, at man faar Noget til Gjengjæld. Det er dog et Punkt, jeg ikke lægger særlig Vægt paa. Mere Vægt lægger jeg paa det Punkt, som ogsaa blev fremhævet af det ærede Medlem for Nykjøbing (Schjorring), at Betaling af Tienden til Præsten virkelig er en lempeligere Maade for Tiendeyderen at udrede denne Slat paa. Det kan ikke negtes, at der er mange Steder, hvor der for det Første gives længere Henslænd og ogsaa paa enkelte Punk-

ter tilstaaes Østergivelse, og endelig for det Trede — hvad der for mig er Hovedpunktet —: Naar jeg ser hen til al den Tid, som saa langselvsfuldt attraas af det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) kan komme, at der indtræder en Afstillelse af Stat og Kirke, hvilket jeg isøvrigt ingenlunde ønsker, da tror jeg, at det ligger i Soggenes Interesse, at Tienden er bevaret ved Sognet, idet da en Del af denne Tiende naturligen vil kunne anvendes i Sognets Interesse til andre aandelige Formaal. Er derimod Tienden gaaet ind i Statskassen, saa vil Udgiften dertil være aldeles forpunden. Men, som sagt, intet af disse Hensyn har for mig saa stor Betydning, at jeg derfor kunde ønske at være med til at standse en Lov, paa hvis Gjennemførelse jeg for min Part sætter særdeles megen Pris, og jeg vil i Modsatning til det ærede Medlem for Veile Amts 2den Valgkreds (Berg) erklære, at hvis denne Sag ikke gennemføres denne Gang, men atter kommer for, da skal jeg altid staa fast ved den Anskuelse, jeg nu nærer, saa at jeg altsaa vil kunne gaa med til en Lønning i Penge. Jeg haaber imidlertid, at der er en Mulighed for, at Sagen kan føres igennem endnu i denne Session. Jeg bygger dette Haab paa den Smøbekommen, der er vist af den høitærede Minister, og jeg kan ikke undlade at udtale, at det forekommer mig, at den ærede Ordfører ligeoverfor ham har været noget uretfærdig. Den høitærede Minister har ikke forelagt Loven i samme Skikkelse som i tidligere Aar. Man kunde maaske have nogen Anledning til at opfatte det saaledes, da Loven blev fremlagt, idet dens § 13 var affattet saaledes, at man ikke klart kunde se, hvad der var Ministerens Mening; men, efter at den høitærede Minister har udtalt ved Sagens 1ste Behandling og gjentaget ved denne, at han er rede til paa dette Punkt, der tidligere har været det væsentlige Stridspunkt, at komme Thinget imøde, har han virkelig viist en meget stor Smøbekommen mod Thinget og navnlig mod Thingets Flertal. Det vil erindres, at Spørgsmaalet om Overfludets Anvendelse har været det væsentlige Stridspunkt, medens Spørgsmaalet om Penge eller Tiende ikke har haft den store Betydning tidligere. Ved den Behandling, hvor Sagen jo stod lige paa Rippet til at gaa igennem, var det netop paa Punktet om Overfludet, at Overenskomsten strandede, og idet nu den høitærede Minister i det væsentligste Punkt kommer Thingets Flertal imøde, forekommer det mig, at han vil kunne have nogen Grund til at haabe paa en lignende Smøbekommen fra Thingets Side, saa at Thinget, idet det opnaar, hvad det har anset som det væsentlige, stiller sig paa samme Maade, som Flertallet har stillt sig tidligere, og altsaa siger: Vi tage Lønnen, saaledes som foreslaaet, i Byg, naar vi kun opnaar, at det klart og tydeligt fremgaar af Loven, at Staten er Eier af Tienden, og at Over-